

POČUČA NIKOLA - PRESUDA - 29.06.2006.

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET POČUČA PROTIV HRVATSKE
(Zahtjev br. 38550/02)

PRESUDA

STRASBOURG
29. lipnja 2006.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Počuča protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. Rozakis, *predsjednik*,
- g. L. Loucaides,
- g. F. Tulkens,
- gđa N. Vajić,
- g. A. Kovler,
- gđa. E. Steiner,
- g. K. Hajiyev, *suci*,
- i g. S. Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 8. lipnja 2006. godine donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 38550/02) protiv Republike Hrvatske kojeg je 30. rujna 2002. godine hrvatski državljanin, g Nikola Počuča („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).
2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupale su njene zastupnice, prvo gđa L. Lukina-Karajković, a nakon nje gđa Š. Stažnik.
3. Dana 11. listopada 2004. godine Sud je odlučio obavijestiti Vladu o prigovoru koji se odnosi na duljinu postupka. Primjenjujući članak 29. stavak 3. Konvencije odlučio je istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva.

ČINJENICE

OKOLNOSTI PREDMETA

4. Podnositelj zahtjeva rođen 1935. godine i živi u Splitu. On je umirovljenik.
5. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da je njegova mirovina bila redovito usklađivana u skladu s porastom plaća na temelju članka 30. Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja iz 1991. godine, (Narodne novine br. 53/1991 od 8. listopada 1991.).
6. Dana 19. veljače 1997. godine donesen je Zakon o usklađivanju mirovina i drugih novčanih primanja iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, te upravljanju fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja (Narodne novine br. 20/1997 od 19. veljače 1997. – “Zakon o usklađivanju mirovina“), stavljajući izvan snage, *inter alia*, članak 30. Zakona o mirovinskom osiguranju iz 1991. godine. Člankom 3. novoga zakona propisano je da se mirovine trebaju usklađivati u skladu s povećanjem troškova života.
7. Dana 12. svibnja 1998. godine Ustavni sud je ukinuo kao neustavne određene odredbe, uključujući i članak 3., navedenog zakona iz 1997. godine. Vlada je tvrdila da je, kao rezultat toga, područnim službama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje bilo podneseno **427.809** zahtjeva, od strane onih koji su tražili usklađivanje svojih mirovina u skladu sa odlukom Ustavnoga suda, tj. u skladu s povećanjem plaća.
8. Dana 23. lipnja 1998. godine podnositelj zahtjeva je podnio zahtjev Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Područni ured Split, tražeći usklađenje svoje imovne za razdoblje između kolovoza 1993. i lipnja 1998. godine.

9. Budući Područni ured Split nije donio odluku u zakonskom roku od dva mjeseca, podnositelj zahtjeva je 25. kolovoza 1998. godine Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Središnjem uredu, podnio žalbu zbog šutnje administracije (vidi stavak 25 ove presude), kao da mu je zahtjev bio odbijen.

10. S obzirom da ni Središnji ured nije donio odluku po njegovoj žalbi u zakonskom roku od dva mjeseca, dana 5. studenog 1998. godine podnositelj zahtjeva podnio je tužbu zbog šutnje administracije (vidi stavak 26. ove presude) Upravnom sudu Republike Hrvatske, na temelju Zakona o upravnim sporovima.

11. Dana 8. prosinca 2000. godine stupio je na snagu Zakon o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima (Narodne novine br. 127/2000 od 20. prosinca 2000.). Navodeći kao svoj cilj provedbu odluke Ustavnoga suda, Zakon je povećao mirovine onih koji su otišli u mirovinu prije 31. prosinca 1998. godine. Dana 19. prosinca 2001. Ustavni sud je odbio pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti Zakona.

12. Dana 28. prosinca 2001. godine Upravni sud je donio presudu kojom je naložio Središnjem uredu da odluči o žalbi podnositelja zahtjeva u roku od 60 dana. Dao je i uputu Središnjem uredu da uskladi mirovinu podnositelja zahtjeva za razdoblje od siječnja 1997. godine do lipnja 1998. godine, u skladu s porastom plaća, na temelju članka 30. Zakona o mirovinskom osiguranju iz 1991. godine, ali i uzimajući u obzir povećanje koje je već bilo osigurano na temelju Zakona o povećanju mirovina.

13. Dana 5. ožujka 2002. godine podnositelj zahtjeva je podnio ustavnu tužbu pobijajući presudu Upravnoga suda i prigovarajući duljini postupka. Tvrdio da je sud dao pogrešnu uputu Središnjem uredu. Isto tako je tvrdio da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Upravni sud nisu odlučili o njegovom predmetu u razumnome roku.

14. Dana 4. srpnja 2002. godine Ustavni sud je utvrdio da je ustavna tužba podnositelja zahtjeva nedopuštena. U odnosu na presudu Upravnoga suda utvrdio je da je ustavna tužba preuranjena, jer je upravni postupak još bio u tijeku. Glede duljine postupka, presudio je da je podnositelj zahtjeva podnio ustavnu tužbu nakon što je već bila donesena odluka u predmetu; međutim to se pravno sredstvo moglo koristiti samo dok je postupak pred Upravnim sudom još bio u tijeku.

15. U međuvremenu, nakon presude Upravnog suda od 28. prosinca 2001. godine, Središnji ured je dana 2. travnja 2002. godine naložio Područnom uredu Split da donese odluku u predmetu podnositelja zahtjeva.

16. Dana 23. srpnja 2002. godine Područni ured Split odbio je zahtjev podnositelja zahtjeva. Odlučio je da nije moguće uskladiti mirovinu podnositelja zahtjeva za razdoblje i na način kako je to naznačio Upravni sud, jer nisu bili doneseni nikakvi podzakonski akti koji bi omogućili Zavodu izračunati točan iznos mirovine podnositelja zahtjeva za to razdoblje u skladu s povećanjem plaća. U svakom slučaju, mirovina podnositelja zahtjeva bila je povećana na temelju Zakona o povećanju mirovina, koji je u cijelosti proveo odluku Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. godine. Podnositelj zahtjeva uložio je žalbu.

17. Dana 21. listopada 2002. godine Središnji ured odbio je žalbu.

18. Dana 29. studenog 2002. godine podnositelj zahtjeva podnio je tužbu Upravnom sudu pobijajući odluku Središnjeg ureda.

19. Dana 5. kolovoza 2004. godine stupio je na snagu Zakon o provođenju odluke Ustavnog suda od 12. svibnja 1998., (Narodne novine br. 105/2004 od 28. srpnja 2004. – "Zakon o provedbi"). Članak 2. propisuje da umirovljenici čije su mirovine bile smanjene u razdoblju od 1. rujna 1993. godine i 31. prosinca 1998. godine („umirovljenici“) imaju pravo na naknadu izračunatu kao razliku između mirovine na koju su imali pravo i mirovine koju su stvarno primili tijekom toga razdoblja, uzimajući u obzir povećanja propisana Zakonom o povećanju mirovina. Naknadu je trebalo dobiti putem posebnog fonda koji je trebao biti osnovan naknadno donesenim propisima.

20. Dana 29. srpnja 2005. godine stupio je na snagu Zakon o umirovljeničkom fondu (Narodne novine br. 93/2005 od 29. srpnja 2005.). Zakonom je propisano da svaki umirovljenik ima pravo na udio u Fondu, ovisno o iznosu naknade na koji ima pravo. Posebice, članak 41., stavak 1. propisuje da umirovljenici koji su već primili naknadu na temelju pravomoćne i ovršne sudske odluke, nemaju pravo na naknadu od Zavoda za mirovinsko osiguranje. Članak 41. stavak 2. propisuje da će umirovljenici koji sudjeluju u upravnom postupku koji je u tijeku, pokrenutom radi dobivanja naknade (usklađivanja njihovih mirovina), dobiti tu naknadu prema Zakonu o umirovljeničkom fondu.

21. Dana 29. prosinca 2005. godine Upravni sud je donio presudu odbijajući zahtjev podnositelja zahtjeva. Utvrdio je da je podnositelj zahtjeva zapravo otišao u mirovinu na temelju posebnoga zakona koji je uređivao mirovine vojnog osoblja i da stoga odluka Ustavnoga suda od 12. svibnja 1998. godine ne obvezuje na povećanje njegove mirovine. To je bilo potvrđeno naknadno donesenim propisima (vidi stavke 11., 19. i 20. ove presude) kojima se provodi ta odluka. U svakom slučaju, pravna praznina koja je uslijedila nakon odluke Ustavnoga suda bila je prevladana ovim propisima. Stoga bi zahtjev podnositelja zahtjeva za usklađivanje njegove mirovine već bio zadovoljen u njima predviđenim povećanjima. Presuda je dostavljena podnositelju zahtjeva 26. siječnja 2006. godine.

22. Dana 17. veljače 2006. godine podnositelj zahtjeva je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv te presude. Postupak je trenutačno u tijeku pred tim sudom.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRVO I PRAKSA

A. Ustav

23. Članak 29., stavak 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 41/2001, od 7. svibnja 2001. godine) glasi kako slijedi:

„Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“

B. Mjerodavno zakonodavstvo

24. Mjerodavni dio članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine br. 49/02 od 3. svibnja 2002. godine – „Zakon o Ustavnom sudu“) glasi kako slijedi:

(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud ili u slučaju kad se

osporenim pojedinačnim aktom grubo vrijeđaju ustavna prava, a potpuno je razvidno da bi nepokretanjem ustavnosudskog postupka za podnositelja ustavne tužbe mogle nastati teške i nepopravljive posljedice.

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela podnositelja. Rok za donošenje akta počinje teći idućeg dana od dana objave odluke Ustavnog suda u «Narodnim novinama».

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava koju je sud učinio kada o pravima i obvezama podnositelja ili o sumnji ili optužbi zbog njegova kažnjivog djela nije odlučio u razumnom roku. Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

25. Mjerodavne odredbe Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine br. 53/1991 do 8. listopada 1991.) propisuju kako slijedi:

Članak 218., stavak 1. propisuje da će u jednostavnim stvarima, u kojima nema potrebe provoditi poseban ispitni postupak, upravni organ donijeti rješenje i dostaviti ga stranci u roku od mjesec dana računajući od dana predaje zahtjeva. U svim drugim, složenijim predmetima, organ će donijeti rješenje i dostaviti ga stranci u roku od dva mjeseca.

Članak 218., stavak 2. propisuje da stranka o čijem zahtjevu odluka nije donesena i dostavljena joj u rokovima iz stavka 1. ima pravo žalbe (žalba zbog šutnje administracije) kao da je njezin zahtjev odbijen.

Članak 247., stavak 1. propisuje da se rješenje o žalbi mora donijeti i dostaviti stranci čim je to moguće, a najkasnije u roku od dva mjeseca računajući od dana predaje žalbe.

Članak 246., stavak 1. propisuje da će drugostupanjski upravni organ koji odlučuje o žalbi zbog šutnje administracije tražiti da mu prvostupanjski organ priopći razloge za nedonošenje rješenja. Ako utvrdi da se to što rješenje nije doneseno može pripisati krivnji stranke ili drugim opravdanim razlozima, drugostupanjski organ će odrediti prvostupanjskom organu da donese rješenje u roku od mjeseca dana. Ako utvrdi da nedonošenje rješenja nije bilo opravdano, zatražit će spis predmeta.

Članak 246., stavak 2. propisuje da će drugostupanjski organ donijeti svoje rješenje ako spis predmeta sadrži dovoljno informacija. Inače će prvo sam provesti postupak i izvesti dokaze, i tada donijeti rješenje. Iznimno će naložiti prvostupanjskom organu da provede postupak i izvede dokaze u određenome roku, ako smatra da bi taj postupak bio brži i ekonomičniji, nakon čega će sam riješiti stvar. Takvo je rješenje konačno.

26. Mjerodavne odredbe Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, br. 53/1991, 9/92 i 77/92) propisuju kako slijedi:

Članak 26. stavak 1. propisuje da ako drugostupanjski organ nije u roku od 60 dana donio rješenje o žalbi stranke protiv prvostupanjskog rješenja, a ne donese ga ni po ponovljenom zahtjevu u daljnjem roku od sedam dana, stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom (tužba zbog šutnje administracije) kao da joj je žalba odbijena.

Članak 26., stavak 2. propisuje da kad prvostupanjski organ ne donese rješenje protiv kojeg nije dopuštena žalba, stranka može pokrenuti upravni spor izravno pred Upravnim sudom.

Članak 26., stavak 3. propisuje da ako prvostupanjski organ protiv čijeg akta ima mjesta žalbi nije u roku od šezdeset dana donio nikakvo rješenje o zahtjevu stranke, stranka ima pravo obratiti se svojim zahtjevom drugostupanjskom upravnom organu. Protiv rješenja drugostupanjskog organa stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom, a ako taj organ ne donese rješenje, stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom uz uvjete iz stavka 1.

Članak 42., stavak 5. propisuje da će Upravni sud, kad odlučujući o tužbi zbog šutnje administracije uvaži tužbu, ili uputiti tuženi upravni organ kako odlučiti o predmetu o pravnim pitanjima, ili će sam donijeti rješenje o zahtjevu (postupajući kao sud pune nadležnosti iz stavka 2., članka 64.).

Članak 64., stavak 1. propisuje da će, u ovrsi presude donesene na temelju članka 42., stavka 5. upravni organ donijeti svoju odluku odmah, a najkasnije u roku od 30 dana. Inače, stranka može posebnim podneskom tražiti da on to učini. Ako taj organ ne donese akt u roku od sedam dana od tog traženja, stranka može uputiti zahtjev Upravnom sudu.

Članak 64., stavak 2. propisuje da će, ako bude postavljen takav zahtjev, Upravni sud prvo zatražiti od nadležnog organa obavijest o razlozima zbog kojih nije donio upravni akt. Nadležni organ dužan je dati tu obavijest odmah, a najkasnije u roku od sedam dana. Ako on to ne učini, ili ako dano obrazloženje ne opravdava neizvršenje sudske presude, Upravni sud će donijeti rješenje koje u svemu zamjenjuje akt nadležnog organa.

C. Praksa Ustavnoga suda

27. U predmetu br. U-III-A-635/2004 od 25. studenog 2004. godine, Ustavni sud je bio nadležan na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu ispitati duljinu upravnoga postupka pokrenutoga u srpnju 1996. godine kad je podnositelj ustavne tužbe pokrenuo postupak pred Upravnim sudom zbog toga što Ministarstvo obrane nije donijelo odluku u njegovom predmetu. U listopadu 1998. godine Upravni sud je naložio Ministarstvu da donese odluku u roku od 30 dana. Ministarstvo je donijelo negativnu odluku u srpnju 1999. godine. Tada je podnositelj ustavne tužbe pokrenuo drugi upravni spor, pobijajući tu odluku. U rujnu 2000. godine Upravni sud je ukinuo pobijanu odluku i vratio predmet na ponovljeni postupak. Ministarstvo je ponovno donijelo negativnu odluku i dostavilo je podnositelju ustavne tužbe u siječnju 2004. godine. Dana 18. veljače 2004. godine podnositelj ustavne tužbe pokrenuo je treći upravni spor, u kojemu mu je Upravni sud odbio tužbu u lipnju 2004. godine. U međuvremenu, 25. veljače 2004. godine, podnio je ustavnu tužbu tvrdeći da bi Ustavni sud trebao, kao i Europski sud za ljudska prava, uzeti u obzir ukupnu duljinu upravnog postupka kad ispituje je li ili nije premašio razumni rok.

Slijedom svoje prethodne prakse (odluke br. U-III-2467/2001 od 27. veljače 2002. i U-III-A/3638/2003 od 18. veljače 2004.), Ustavni sud je presudio da je za povredu članka 29. stavka 1. Ustava mjerodavna samo neaktivnost sudskih vlasti. Po njegovom mišljenju, nije moguće da postupak pred upravnim organima traje nerazumno dugo jer zakoni koji uređuju taj postupak sadrže predmnijevu da je zahtjev odbijen ako upravni organi ne donesu odluku u zakonskim rokovima (vidi stavke 25. i 26. ove presude). Ustavni sud je stoga ispitao samo duljinu postupka u dijelu između podnošenja treće tužbe Upravnom sudu od strane podnositelja ustavne tužbe i podnošenja ustavne tužbe. Obio je ustavnu tužbu nalazeći da je postupak trajao

samo sedam dana.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

28. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da duljina postupka nije bila u skladu sa zahtjevom „razumnoga roka“, predviđenim u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

29. Vlada je osporila tu tvrdnju.

30. Što se tiče razdoblja koje treba uzeti u obzir Sud prvo primjećuje da je upravni postupak pokrenut 23. lipnja 1998. godine. Međutim, razdoblje koje treba razmotriti započelo je tek 28. kolovoza 1998. godine, kad je podnositelj zahtjeva uložio žalbu zbog šutnje administracije. Tada je nastao „spor“ u smislu članka 6., stavka 1 (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Janssen v. Germany*, br. 23959/94, stavak 40., 20. prosinca 2001.). Razdoblje o kojemu se radi još nije završilo. Do sada je trajalo gotovo sedam godina i devet mjeseci. Tijekom toga razdoblja donesene su tri odluke o glavnom zahtjevu podnositelja zahtjeva.

A. Dopuštenost

31. Vlada je pozvala Sud da odbije zahtjev zato što podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva kako to traži članak 35., stavak 1. Konvencije. Ustvrdili su da je podnositelj zahtjeva imao priliku podnijeti ustavnu tužbu i prigovoriti duljini postupka u razdoblju između 29. studenog 2002. i 29. prosinca 2005., tj. dok je postupak po njenoj tužbi bio u tijeku pred Upravnim sudom. Međutim, on to nije učinio.

32. Vlada je priznala da Ustavni sud, kad je odlučivao o ustavnoj tužbi u odnosu na duljinu postupka koji je u tijeku pred Upravnim sudom, nije uzeo u obzir razdoblje tijekom kojega je postupak u predmetu bio u tijeku pred upravnim vlastima. Međutim, ponavljajući stav Ustavnoga suda (vidi stavak 27. ove presude) Vlada je objasnila da je to bilo zato što je hrvatski pravni sustav osigurao pravna sredstva koja su djelotvorno sprečavala odugovlačenja upravnog postupka u onome dijelu koji se provodio pred upravnim organima (vidi stavke 25. i 26. ove presude). U svezi s tim primijetili su da je Sud već utvrdio kako su slična pravna sredstva djelotvorna u svrhu članka 35., stavka 1. Konvencije (vidi predmet *Pallanich v. Austria*, br. 30160/96, stavci 27.-33., 30. siječnja 2001.). Kad je to tako, tvrdila je Vlada, bilo je razumno to što je Ustavni sud ograničio svoje preispitivanje na duljinu upravnoga postupka u dijelu pred Upravnim sudom.

33. Podnositelj zahtjeva je osporio tu tvrdnju.

34. Sud podsjeća da je priznao ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu kao djelotvorno pravno sredstvo za duljinu postupka koji je još u tijeku u Hrvatskoj (vidi predmet *Slaviček v. Croatia* (dec.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII). Sud ne vidi nikakvog razloga za odstupanje od svoje utvrđene sudske prakse u odnosu na građanski i kazneni postupak. Međutim, u svjetlu naknadne prakse Ustavnoga suda (vidi stavak 27. ove presude), nalazi potrebnim preispitati tu sudsku praksu u odnosu na upravni postupak (vidi predmete *Jefić v. Croatia* (dec.), br. 57576/00, 3. listopada 2002. i *Barbača v. Croatia* (dec.), br. 63779/00, 18. rujna 2003.).

35. S tim u vezi Sud ponavlja da je pravno sredstvo dostupno stranci u postupku na domaćoj razini za ulaganje prigovora o duljini postupka „djelotvorno“ u smislu članka 13. i 35., stavak 1. Konvencije samo ako je sposobno pokriti sve stadije postupka kojima se prigovara i tako, na isti način kao i odluka koju donese Sud, uzeti u obzir njihovu ukupnu duljinu (vidi predmete *Wyszczelski v. Poland*, br. 72161/01, stavak 26., 29. studeni 2005., *Raguž v. Croatia*, br. 43709/02, stavak 36., 10. studeni 2005., *Majewski v. Poland*, br. 52690/99, stavak 35., 11. listopada 2005., *Kopecká v. Slovakia*, br. 69012/01, stavak 31., 31. svibnja 2005., *Bako v. Slovakia* (dec.), br. 60227/00, 15. ožujka 2005.).

36. Glede pitanja početka postupka, Sud nadalje podsjeća da kad na temelju domaćeg zakonodavstva podnositelj zahtjeva mora iscrpiti prethodni upravni postupak prije nego se može obratiti sudu, postupak pred upravnim organima treba uključiti kad se izračunava ukupno trajanje postupka u svrhu članka 6. Konvencije (vidi, na primjer, predmet *Kiurkchian v. Bulgaria*, br. 44626/98, stavak 51., 24. ožujka 2005.).

37. Naprijed citirana praksa (stavak 27.) ukazuje da Ustavni sud, kad odlučuje o ustavnoj tužbi koja se odnosi na duljinu postupka koji je u tijeku pred Upravnim sudom, ne uzima u razmatranje njegovo ukupno trajanje. On isključuje razdoblje tijekom kojega je postupak u predmetu bio u tijeku pred upravnim organima zbog posebnog sredstva koje je na raspolaganju za ubrzanje postupka pred tim organima (vidi predmet *Štajcar v. Croatia* (dec.), br. 46279/99, 20. siječanj 2000.). Ovaj pristup Ustavnoga suda razlikuje se od pristupa Suda jer ne pokriva sve stadije postupka. Slijedi da se ustavna tužba ne može smatrati „djelotvornim“ pravnim sredstvom u odnosu na duljinu upravnog postupka.

38. Međutim, Sud primjećuje da čak i ako jedno pravno sredstvo samo po sebi potpuno ne zadovoljava zahtjev „djelotvornosti“, njega ipak može ispuniti zbroj sredstava koje pruža domaće pravo (vidi, kao najnoviji izvor prava, predmet *Lukenda v. Slovenia*, br. 23032/02, stavak 67., 6. listopada 2005.). Stoga ostaje za ispitati bi li zbroj sredstava, kako je to sugerirala Vlada, mogao zadovoljiti zahtjev djelotvornosti iz članka 35., stavka 1. Konvencije.

39. Sud također primjećuje da se pravno sredstvo za duljinu postupka koji je još uvijek u tijeku može smatrati djelotvornim ako se obraća posebna pozornost na brzinu samoga pravnoga sredstva, budući odgovarajuću narav pravnoga sredstva može potkopati njegova prekomjerna duljina (vidi predmet *Doran v. Ireland*, br. 50389/99, stavak 57., ECHR 2003-X (izvaci); i, *mutatis mutandis*, predmet *Erdős v. Hungary* (dec.), br. 38937/97, 3. svibanj 2001.).

40. S tim u vezi, Sud ne smatra potrebnim odlučiti *in abstracto* zadovoljava li zbroj pravnih sredstava na koje se poziva Vlada zahtjeve iz članka 35., stavka 1. U ovome je predmetu dovoljno primijetiti da je Upravnom sudu trebalo više od tri godine da odluči o tužbi podnositelja zahtjeva zbog šutnje administracije. Takvo odugovlačenje potkopalo je već u tom trenutku moguću djelotvornost naprijed navedenog zbroja pravnih sredstava. Prema tome, od podnositelja zahtjeva se ne može očekivati da je nastavio koristiti ta pravna sredstva podnoseći još jednu ustavnu tužbu zbog duljine postupka.

41. Slijedi da prigovor Vlade treba odbiti.

42. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Također

primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba biti proglašen dopuštenim.

B. Osnovanost

43. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmet *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

44. Glede složenosti predmeta i ponašanja vlasti, Sud prima na znanje tvrdnju Vlade da se odluka Ustavnoga suda od 12. svibnja 1998. godine odnosila na cijelu kategoriju umirovljenika i da je dovela do podnošenja 427.809 zahtjeva područnim uredima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od strane onih koji su tražili usklađenje svojih mirovina. Po mišljenju Vlade, pravnu prazninu koju je stvorila odluka Ustavnoga suda nije se moglo riješiti odlučivanjem o pojedinačnim zahtjevima nego je zahtijevala sveobuhvatne zakonodavne mjere koje bi u konačnici provele tu odluku, vodeći računa o financijskim sposobnostima države.

Sud ponavlja kako situacija u kojoj je protiv države podnesen značajan broj zahtjeva za velike iznose novca može tražiti donošenje daljnjih propisa od strane države i da u tom pogledu država uživa određenu slobodu procjene (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Kutić v. Croatia*, br. 48778/99, stavak 31., ECHR 2002-II). Međutim, vršenje te diskrecione slobode države ne može za sobom povlačiti posljedice koje nisu u skladu sa standardima Konvencije.

Što se tiče Suda, treba biti primijećeno kako je trebalo više od sedam godina nakon naprijed navedene oduke Ustavnoga suda za donošenje provedbenih propisa za tu odluku, čime je bila uspostavljena potrebna pravna sigurnost i kojom je sudovima i upravnim vlastima omogućeno donositi odluke o zahtjevima umirovljenika. Ovo odugovlačenje imalo je negativan utjecaj na podnositelja zahtjeva, produžujući postupak kojemu je prigovorio u znatnoj mjeri. U takvim okolnostima, Sud ne može prihvatiti da situacija kako ju je opisala Vlada sama za sebe opravdava produljenje postupka podnositelja zahtjeva preko sedam godina.

45. Glede ponašanja podnositelja zahtjeva, Sud primjećuje da se on koristio sredstvima namijenjenim za ubrzanje upravnog postupka. On je podnio žalbu i tužbu zbog šutnje administracije. Prema tome, duljina postupka ne može se pripisati njemu (vidi, obratnom implikacijom, naprijed citirani predmet *Štajcar v. Croatia* (dec.)).

46. Glede onoga što je u ovome predmetu bilo od važnosti za podnositelja zahtjeva, Sud ponavlja da je u mirovinskim sporovima potrebna posebna revnost (vidi, *inter alia*, predmet *H. T. v. Germany*, br. 38073/97, stavak 37., 11. listopada 2001.). Mirovina podnositelja zahtjeva bila je prije toga smanjena i stoga je, s obzirom na njegove godine, postupak kojemu je prigovorio bio neosporivo za njega važan.

47. Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, i uzimajući u obzir sudsku praksu u ovim stvarima, naprijed navedena razmatranja dovoljna su kako bi omogućila Sudu zaključiti da je u ovome predmetu duljina postupka bila prekomjerna i nije zadovoljila zahtjev „razumnoga roka“.

Stoga je došlo do povrede članka 6., stavka 1.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

48. Podnositelj zahtjeva je također prigovorio povredi svojih prava na temelju članaka 7., 14. i 17. Konvencije, koji propisuju da ne smije biti kazne koja nije propisana zakonom, zabranjuju diskriminaciju u uživanju prava iz Konvencije i zabranjuju zlorabu tih prava.

49. U svjetlu svega materijala koji posjeduje, a i utoliko koliko su stvari kojima se prigovara u okviru njegove nadležnosti, Sud smatra da se u ovome predmetu niti naizgled ne vidi povreda nekog od navedenih članaka Konvencije. Slijedi da su ovi prigovori nedopušteni na temelju članka 35., stavka 3. kao očigledno neosnovani i da ih treba odbiti na temelju članka 35., stavka 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

50. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

51. Podnositelj zahtjeva potražuje 98.460 hrvatskih kuna (HRK) na ime materijalne štete i 14.842 HRK na ime nematerijalne štete.

52. Vlada je osporila te zahtjeve.

53. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbija taj zahtjev. S druge strane, podnositelju zahtjeva dosuđuje 2.000 EUR na ime nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

54. Podnositelj zahtjeva također potražuje 36.181 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

55. Vlada je osporila taj zahtjev.

56. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka samo ukoliko je dokazao da su oni stvarno i nužno nastali i da su bili razumni s obzirom na količinu. U ovome predmetu, uzevši u obzir

informacije koje posjeduje i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim podnositelju zahtjeva kojega nije zastupao odvjetnik, dosuditi iznos do 500 EUR s tog naslova, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

C. Zatezna kamata

57. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev koji se odnosi na prekomjernu duljinu postupka dopuštenim, a ostatak zahtjeva nedopuštenim;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti slijedeće iznose koje treba pretvoriti u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja:

- (i) 2.000 EUR (dvije tisuće eura) na ime nematerijalne štete;
- (ii) 500 EUR (pet stotina eura) na ime troškova i izdataka;
- (iii) svaki porez koji bi mogao biti zaračunat na te iznose;

(b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

5. *Odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 29. lipnja 2006. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik Odjela

Christos ROZAKIS
Predsjednik